

FAGFORBUNDET

Ung

Pkt. 5 Innkomne saker

5.1 Uttalelser

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 4

Fra: FAGFORBUNDET SØR-TRØNDELAG

Forslag:

Hver dag jobber Fagforbundet med opprettelse av nye tariffavtaler. Det er viktig at virksomheter som er bundet av tariffavtalen er synlig ut på arbeidsplassene. Vi ønsker derfor at Fagforbundet får på plass et tariffmerket i de aktuelle virksomhetene. Med en slik merking vil det bli enklere å se hvor det finnes seriøse arbeidsplasser som tenker langsiktig og tar samfunnsansvar. Det er viktig å bli mer bevisst på hvor det er tariffavtaler, med tanke på kunder, ansatte og jobbsøkere. Med tariffmerking av virksomhetene vil det forhåpentligvis bli mer fokus på hva det vil si og for eksempel jobbe i en slik bedrift.

*Fagforbundet må jobbe for tariffmerking av arbeidsplassene.

*Fagforbundet kan i tillegg ta initiativ med LO for å utvikle en felles forbruker app som viser hvor det er steder nær deg med tariffavtale

Begrunnelse:

Vi mener at alle skal ha rett til å vite hvor det er seriøse bedrifter som tar samfunnsansvar og tenker langsiktig. Derfor må dette synliggjøres både med en app, og som et konkret tariffmerke i den tariffbundede virksomheten som kan stå på disken, og/eller henge som et klistremerke ved inngangen.

Fylkeskretsens innstilling: Forslaget tiltres

Ungdomsutvalgets innstilling: Annet

DSU støtter intensjonen i uttalelsen og foreslår å oversende den til redaksjonskomiteen for videre behandling.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 7

Fra: FAGFORBUNDET SØR-TRØNDELAG

Forslag:

Uttalelse Fagforbundet Ung Sør-Trøndelag:

Lærlingemerket har det siste året fått mye medieoppmerksomhet. På utdanningsdirektoratets hjemmeside står det at med dette merket klistret på inngangsdøren eller bilen, vil det synliggjøre godkjente lærebedrifter med lærlinger, og vise at disse tar samfunnsansvar, tenker langsiktig og er seriøse. Ordningen er både for frittstående lærebedrifter og bedrifter som er medlem av et opplæringskontor. For å bruke merket må bedriftene ha minst en løpende lærekontrakt. Arbeidsgiversiden jubler over dette klistremerket, da det tiltrekker seg flere kunder. Kunder som tror at på grunn av et lærlingemerke så betyr det at bedriften er seriøs. Vi mener at det må bli strengere krav for å kunne bestille dette merket, da et klistremerke og et medlemskap i et opplæringskontor, ikke nødvendigvis betyr at bedriften tar samfunnsansvar, tenker langsiktig og er seriøs. Vi har endelig klart å få staten, fylkene og mange kommuner til å kunne gi tilbud til bedriftene som har lærlinger, men det er fortsatt en lang vei å gå for og løfte situasjonen for lærlingene i Norge. På lærlingepatroljene vi har ser vi dessverre alt for ofte at lærlinger blir brukt som ren og billig arbeidskraft, og at de mye av den grunn også får for dårlig oppfølging av sine veiledere. Mange takker ja til oppgaven som veileder, men alt for mange vet ikke hvilken viktig oppgave de har takket ja til. Lærlingemerket kan nå bestilles av bedrifter uten tariffavtaler og med dårlige lønns- og arbeidsvilkår. Fagforbundet må jobbe politisk for å sikre at kravene for å få lærlingemerket blir strengere enn det er i dag.

Begrunnelse:

Kravene for å få bestilt lærlingemerket i dag er alt for dårlig. At man er medlem av et opplæringskontor og har minst én løpende lærekontrakt betyr ikke nødvendigvis at bedriften er seriøs. På våre lærlingepatroljer møter vi mange lærlinger som brukes som ren og billig arbeidskraft, og veilederne vet ofte ikke hva oppgaven deres er. Kravene til lærlingemerket må bli strengere og veiledere må kurses mer.

Fylkeskretsens innstilling: Forslaget tiltres

Ungdomsutvalgets innstilling: Annet

DSU støtter intensjonen i forslaget og foreslår at det oversendes redaksjonskomiteen for videre behandling

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 71

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

Vi krever en anstendig boligpolitikk!

En Norsk boligpolitikk som unge yrkesaktive, studenter, lærlinger og elever kan leve med har ikke eksistert de siste 30 årene. Boligprisene øker, og inntektene øker ikke i samme grad. Mange studenter må droppe ut av studiene fordi man ikke har økonomien til å bo i en stor by, lærlinger må takke nei til læreplasser fordi de ikke kan flytte hjemmefra og elever må kanskje også droppe ut av skolen eller velge fag man ikke hadde som førsteprioritet grunnet økonomi.

Vi lever i Verdens rikeste land, men vi ser at forskjellene mellom fattig og rik øker. Dette gjelder generelt i samfunnet, men også i boligmarkedet. De rike som har god økonomi kan kjøpe bolig 1, 2 og 3 og leier ut til blodpriser. Disse prisene kan være like som en ung person har ved å eie en egen bolig, men lånet vil man ikke få uten en fast jobb og inntekt.

Politikerne må inn på banen å lage strengere regler og prisreguleringer. Det må også tilrettelegges slik at kan et et sted å bo når man fullfører studier og sin utdanning. Et kaotisk boligmarked er ikke bare et problem for ungdommen, men for folk flest. For folk flest, med vanlige inntekter, kommer heller ikke inn på boligmarkedet. Klasseskillet begynner å bli for stort.

Fagforbundet Ung vil at unge elever, lærlinger og studenter skal få et sted å bo mens de fullfører utdanningen sin.

Fagforbundet Ung vil at ungdom skal slippe å bekymre seg for hvordan man skal komme inn på boligmarkedet – alle skal ha rett til å slippe inn! Med bolig på plass, kan ungdom fokusere på andre viktige ting, som utdanning, jobb og familie.

Fagforbundet Ung krever anstendighet på boligområdet. Boligpolitikken må bli en del av velferdsstaten, og ikke noe man overlater til det private markedet, slik at noen få kan sko seg på andres ulykke.

Fagforbundet Ung krever at boligpolitikken gjennomgår store endringer, der politikerne tar ansvar og sørger for at alle får mulighet til å bo, til en anstendig pris som står i forhold til inntekt.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 72

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

KAMPEN OM EN ANSTENDIG LØNN

I prinsipp- og handlingsprogrammet til Fagforbundet står det at arbeidet med likelønn og lavlønn skal prioriteres. Fagforbundet, med snart 360 000 medlemmer, kan ikke godta, at de i 2017, fortsatt har tariffavtaler som ligger under gjennomsnittlig 90 prosent av industriarbeiderlønn. Vi kan ikke godta at kvinnedominerte yrkesgrupper har en gjennomgående lavere lønn og status enn mannsdominerte. Vi må ta vedtakene våre seriøse, og vise medlemmene at vi mener alvor!

Utregningsmodellen som er i dag baserer seg på en gjennomsnittsberegning. Den er langt mer rettferdig enn før, men samtidig er det noen svakheter vi som arbeidstakerorganisasjon ikke kan være med på å akseptere. Modellen innebærer for eksempel at lavlønnte som jobber innenfor en overenskomst hvor gjennomsnittet er høyere en 90 prosent av industriarbeiderlønn, ikke vil få lavlønnstillegg. Tilsvarende kan godt betalte ledere som jobber i en lavlønnspanse glede seg over 3 kroner ekstra. Modellen er derfor ikke levedyktig om den hindrer lavlønngrupper å komme opp på et anstendig lønnsnivå.

Vi har i dag tariffavtaler som ikke sikrer en anstendig lønn for våre medlemmer. Fagforbundet, som er det største forbundet under LO, kan ikke godta tariffavtaler som har så lave minstelønnsseter at medlemmer med fag- eller svennebrev får lavlønnstillegg, og en årslønn på under 300 000 kroner i året. Som et kvinnedominert forbund må vi prioritere lavlønn og likelønn en gang for alle!

Vi må sørge for at tariffavtalene sikrer anstendig lønn som muliggjør forsørgeransvar. Tariffavtalen skal være de tryggeste og sikreste premissleverandørene for gode lønnsvilkår.

- Vi må sørge for at dagens utregningsmodell blir byttet ut med et prinsippvedtak på en minstelønnsgrænse, som sier at ingen av Fagforbundets tariffavtaler skal ha minstelønnsseter som ligger under gjennomsnittlig 90 prosent av industriarbeiderlønn.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 73

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

Nå må politikerne på banen før vi alle blir tannløse!

I over 100 år har fagbevegelsen kjempet for arbeideres rettigheter på jobb, men også i samfunnet generelt. Vi har mange gode og store velferdsgoder i dag som vi kan takke fagbevegelsen for. For at arbeidere skal ha det bra på jobb, så må de også ha en god helse, et sted å bo og mulighet for å få de tjenestene man trenger for gode liv. Slik er det ikke i dag.

I dag har vi gode ordninger for mennesker som blir syke, og alle kan få hjelp på sykehuset uansett diagnose og størrelse på lommeboka. Vi har allikevell et stor hull i den norske velferdsstaten, nemlig tannhelse. I dag har vi et skille mellom rike og fattige, hvor flertallet er fattige. En vanlig sjekk hos tannlegen koster rundt 1000 kroner, og mange har ikke råd til dette og heller ikke regningen som kan komme etter sjekken. For hva hvis man finner noen større problemer som må løses?

Fagforbundet vil ha rimelig tannpleie til alle. Vi ønsker like muligheter for alle uansett størrelsen på lommeboka. En god tannhelse reduserer faren for andre sykdommer og lidelser, og en god offentlig tannhelseordning vil kunne spare samfunnet for mye penger som i dag blir brukt til behandling av alvorlige sykdommer som oppstår på grunn av folks dårlige tenner. Dette har man sett i både Sverige og Danmark hvor bruken av penger har gått ned på det totale helsebudsjettet grunnet å putte penger i tannhelse.

Tennene våre er en del av kroppen, derfor mener vi at tannhelse må likestilles med andre offentlige helsetjenester. Vi ønsker at tannhelse blir en del av egenandelsordningen. Dette er en reform som burde ha vært på plass fra før av.

Vi har i nesten fire år jobbet med en tannhelsekampanje og vi har hatt to markeringer utenfor Stortinget. Vi har en egen Facebook-side som heter Tannhelse inn i egenandelsordningen.

Vi har jobbet mye med kampanjen og har laget oversikter over partienes politikk på området. Målet er ganske likt, men det er veien fram som er vanskelig uten press fra folket. Tennene våre er en del av kroppen, derfor må tannhelse likestilles med andre offentlige helsetjenester.

Vi ser at arbeidet vi gjør nytter og allerede nå er det flere partier som har gått offentlig ut og støttet saken, og en reform Norge trenger.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 74

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

Stans velferdsprofittørene!

En offentlig velferdsstat er nødvendig for å utjevne forskjeller, hvor alle gis like muligheter og som sørger for økonomisk og sosial trygghet. Da sikres alle mennesker en frihet til å utfolde seg og å delta i samfunnet. Dette er en rettighet som skal gjelde for alle og den skal ikke overlates til ett profittjagene markedssystem hvor brukere og ansatte risikerer å bli satt på anbud.

I dag tar selskaper ut profitt av offentlige midler som skal brukes til å drifte private velferdstjenester. Dette har økt drastisk de siste årene og foregår innenfor barnevern, barnehager, sykehjem, sykehus, høyskoler og BPA (brukerstyrt personlig assistanse). Det finnes ingen oversikt over hvor pengene havner, men det finnes noen eksempler hvor man flytter på pengene for å skjule hvor mye profitt man tar ut og at selskaper fører pengene over til skatteparadis.

Dette er en skremmende utvikling hvor vi får ett velferdssystem som ikke handler om å sikre befolkningen med gode tjenester, men fokuserer kun på å gi investorer og eiere høyere avkastning. Offentlige midler skal gå til bedre utstyr, flere ansatte og høyere standard innen velferdsstaten.

Derfor krever Fagforbundet Ung at:

- Det gjøres ulovlig å ta ut profitt om man mottar offentlige midler til velferdstjenester.
- Velferd skal i all hovedsak være det offentlige sin oppgave.
- Stortinget må granske hvor offentlige velferdsmidler havner.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 75

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

Nei til Karensdager – ikke rør sykelønnsordningen!

Tirsdag 12. september våknet vi til fortsatt blå-blå regjering. Fagforbundet Ung er bekymret over hva vi kan vente fra regjeringen i denne stortingsperioden. Vi frykter at det er ungdommene og arbeiderne som må ta regninga for politikken som skal føres de neste fire årene. Det handler om spørsmål som går på pensjon, arbeidsmiljøloven, utdanning, etableringsmuligheter og ikke minst sykelønnsordningene våre.

Fagforbundet Ung er bekymret over at ungdomspartiene KrfU, Unge Venstre, FpU og Unge høyre med støtte fra senterungdommen og grønn ungdom mener at arbeidsfolk må ta deler av regninga selv når de er syke. Ungdomspartiene får støtte av de borgerlige moderpartiene. Vi mener at sykelønnsordningen er et av kjerneelementene i den norske velferdsstaten.

Full lønn under sykdom handler om trygghet for inntekt og trygghet for å betjene gjeld, lån og familie. Et kutt i ordningen vil i all hovedsak ramme kvinner som er lavtlønte og som jobber deltid. Det kan ikke være sånn at man skal føle seg truet til å gå på jobb med forkjølelse og feber. Kutt i sykelønna vil få drastiske konsekvenser.

Dagens sykelønnsordning fikk vi i 1978, med like rettigheter for arbeidere og funksjonærer. Når de borgerlige partiene ønsker å rokke ved den, må vi som ungdommer reagere.

Vi vet at sykelønnsordningene gir arbeidstakerne trygghet for inntekt, dette gjør vi gjennom at vi betaler skatt når vi jobber. Å kutte i sykelønna vil være urettferdig avhengig av yrke og arbeidssituasjon. Det vil ramme kvinner og lavtlønnede hardest. Er du smittsom og syk er det bedre å kunne være hjemme, da unngår du å smitte kollegaer, pasienter eller kunder. Vi i Fagforbundet Ung mener det heller ikke vil ha effekt på sykefraværet, da korttidsfravær ikke har økt i Norge siden 80-tallet.

Fagforbundet Ung krever:

- At vi bevarer og arbeider for en god sykelønnsordning
- At vi skal ha et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 76

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

Psykisk helse

Som vi alle vet går livet opp og ned for oss alle fleste, også i perioder er det naturlig å ha det vanskelig med følelser og tanker. Noen "møter veggen", mens andre får søvnproblemer, føler seg nedfor eller mister energi. Halvparten av oss vil oppleve psykiske helseproblemer en eller annen gang i løpet av livet.

Dette med og kjenne på følelser er som regel vanskelige for oss, men er å en del av livet. For de fleste av oss blir disse dumpene viktige erfaringer i livet.

Men i dag har vi en situasjon hvor alt for mange ungdommer sliter med sine tanker og følelser og det å fungere i hverdagen.

Og ifølge undersøkelser fra Ungdata fortsetter psykiske helseplager å øke blant ungdom. Og det er flest jenter som sliter.

Så mange som to av tre jenter og hver tredje gutt opplever ofte eller svært ofte at de blir stresset av skolearbeidet. Skolestress og psykiske plager i ungdomstida henger tett sammen.

I følge folkehelseinstituttet er Psykiske plager og lidelser er et stort helseproblem hos barn og unge i Norge. Til enhver tid regner vi med at:

- 15-20 prosent av barn og unge mellom 3 og 18 år har nedsatt funksjon på grunn av psykiske plager som angst, depresjon og atferdsproblemer.
- Omtrent åtte prosent av barn og unge har så alvorlige problemer at det tilfredsstillende kriteriene til en psykisk lidelse

Disse ungdommene skal ut i ett arbeidsliv som ser er mer stressende og usikkert. Det vil ikke redusere en av hovedgrunnene til sykefravær i dag som er psykiske lidelser.

Derfor må vi sikre en oppvekst som sikrer alle en mulighet til å være med i felleskapet. Så tidlig som mulig.

Gjennom å sikre alle en mulighet til trygg utdanning, rimelig bolig og sikkert arbeid vil arbeiderbevegelsen skape det realistiske håpet unge trenger. Samtidig må vi sikre en helsehjelp som tar brukerens medbestemmelse og medvirkning på alvor.

Dagsorden: Uttalelser

Forslagsnr: 77

Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:

Framtidens pensjon

Pensjonsspørsmålet er stort. Det er viktig for den enkeltes tilværelse etter arbeidslivet og det er en stor utgiftspost på nasjonalbudsjettet. Derfor ble også pensjonsreformen iverksatt fra 2011. Reformen skal motivere arbeidstakere til å stå lengre i arbeidslivet da det i tillegg til økt levealder har blitt født færre barn i Norge fra 70-tallet. Kort oppsummert blir det færre aktive arbeidstakere per pensjonist i fremtiden.

Fremtidige pensjonister som jobber ufrivillig deltid eller som følge av å være lavtlønte ikke tjener godt nok til å oppnå kravene til AFP-ordningen vil møte en magrere pensjonstilværelse enn de fortjener. Derfor må også deltidsproblematikken og lavtlønnsproblematikken ses i sammenheng med pensjonskampen.

Fagforbundet Ung mener pensjonsreformen var et viktig tiltak for å harmonere pensjonstilværelsen til fremtidige pensjonister i Norge. Pensjonssystemet bygger på at dagens yrkesaktive betaler for dagens pensjonister, med færre arbeidstakere per pensjonist i årene fremover ville «byrden» av å bære pensjonsutgiftene i fremtiden blitt store for yrkesaktive.

Fagforbundet Ung mener AFP-ordningen må ivaretas. Som følge av pensjonsreformen er vil AFP-ordningen bli stadig viktigere. LO og NHO utgjør styringsgruppen som skal legge frem en evaluering av ordningen innen 15. desember. Det blir her viktig å sørge for at personer som per i dag ufrivillig mister store summer som følge av sykdom eller oppsigelser blir ivaretatt.

Mange arbeidstakere har liten eller ingen kjennskap til hvordan deres pensjon blir etter endt arbeidsliv. Fagforbundet Ung mener derfor at pensjonsbetingelser må komme tydelig frem i arbeidsavtaler.

Dagsorden: Uttalelser
Forslagsnr: 78
Fra: Ungdomsutvalget

Forslag:
Styrk fagskolen

Mål fra Fagforbundets handlingsprogram:

Fagskoletilbudene må videreutvikles for å gi flere påbygningsmuligheter. Utdanningssystemet må åpnes ytterligere for å etablere et mest mulig sømløst system. Partene i arbeidslivet er sentrale aktører i planlegging og iverksetting av etter- og videreutdanningstiltak.

Det må flere fagskoler til, og bredere omfang av påbyggsmuligheter innenfor flere fagfelt skal vi klare å sikre kompetansen til fagarbeideren og å styrke yrkesfagene.

Skal vi få til dette må tilbudet om fagskole nå ut til fagarbeiderne slik at det bevisstgjøres at de har mulighet til å få en bredere kompetanse i sitt fagfelt.

Fagarbeiderne er en viktig del av samfunnet, derfor er det viktig med gode påbygningsmuligheter og videreutvikling for å i møte komme utfordringene en fagarbeider står ovenfor. For å få til dette må samarbeidet mellom fagskole og fagorganisasjoner styrkes i større grad. Dette kan man få til ved å kurse tillitsvalgte rundt de forskjellige fagskoletilbudene for å sikre at informasjonen når ut til fagarbeidere og til de arbeidsplassene som har et behov for å styrke sitt kompetansenivå.

Norge har de mest kompetente fagarbeiderne i verden, dette må vi fortsette å styrke for at vi skal kunne takle fremtidens utfordringer innen for flere fagfelt. Fagarbeidere er Norges fremtid, dette er noe vi i Norge må dra nytte av og videreutvikle. Fagarbeidernes kompetanse baserer seg ikke bare på å videreutvikle kompetansen innenfor utdanningssystemet, men baserer seg mye på arbeid. Hele og faste stillinger er med på at fagarbeiderne får utøvd sitt fag og dermed styrker sin kompetanse. Det er derfor viktig at man ansetter fagarbeidere i hele og faste stillinger. Det vil også åpne for flere muligheter innen arbeidsmarkedet.

- Være synlig med stand under lærlingesamling og invitere fagskolen
- Årlige samlinger for fagarbeidere i samarbeid med fagskolen
- Videreformidle informasjon til tillitsvalgte
- Skolere ungdomstillitsvalgte, seksjonstillitsvalgte og plasstillitsvalgte i tilbudene til fagskolen
- Tettere samarbeid med fagskolen

● *omtanke* ● *solidaritet* ● *samhold*

